

О. Ю. Гаврик,
к. е. н., доцент кафедри обліку і оподаткування,
Білоцерківський національний аграрний університет
ORCID ID: 0000-0001-9816-0253

DOI: 10.32702/2306-6806.2022.8.62

ВІДОБРАЖЕННЯ ОБЛІКУ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТАХ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

О. Gavryk,
PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation,
Bila Tserkva National Agrarian University

REFLECTION OF ACCOUNTING FOR THE ACTIVITIES OF AGRICULTURAL ENTERPRISES IN INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARDS

Становлення аграрного сектору України можливе за умови значних фінансових вкладень у розвиток, оскільки сільськогосподарське виробництво пов'язані з певними ризиками. Приєднання України до СОТ, процес інтеграції вітчизняного аграрного бізнесу у світову економіку вказують на актуальний напрямок розвитку облікової інформації сільськогосподарських підприємств відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ). Щоб зміцнити становище господарств корпоративного сектору аграрної економіки України на світовому ринку та вивести їх на новий рівень, необхідні додаткові фінансові ресурси. Залучити вітчизняних та іноземних інвесторів дозволить звітність, складена з урахуванням вимог МСФЗ.

Доведено, що під час підготовки сільськогосподарськими підприємствами фінансової звітності на основі МСФЗ необхідно враховувати специфіку аграрного виробництва та методичні підходи до формування звітності. У сільське господарство потрібні спеціальні правила обчислення собівартості, обліку готової продукції, розподілу витрат, які від інших галузей виробництва. МСФЗ пропонують стандарт з універсальними обліковими правилами (IAS 41) "Сільське господарство", де чітко описано коло питань, які він регулює.

В процесі трансформації вітчизняного обліку до міжнародних стандартів встановлено дві основні проблеми, які недостатньо вивчені: оцінка активів у фінансовій звітності та кадрова проблема, з якою зустрічаються вітчизняні сільськогосподарські підприємства. Для вирішення зазначених проблем було поставлено такі завдання: 1) виявити відмінності вітчизняних нормативних актів та МСФЗ; 2) розглянути методологічні аспекти адаптації до вітчизняних умов міжнародних стандартів фінансової звітності МСФЗ (IAS 41) "Сільське господарство".

Процес впровадження МСФЗ у систему обліку є виключно важливим при прийнятті стратегічного рішення суб'єктів господарювання в сфері агробізнесу про вихід на міжнародні товарні ринки та ринки капіталу, а також залучення іноземних інвесторів. Крім того, це важливо для інформування іноземних власників щодо фінансового стану бізнесу. Більше того, МСФЗ використовуються для консолідації фінансових результатів щодо дочірніх компаній в агропромислових холдингах. Впровадження МСФЗ стає сигналом для зовнішніх користувачів про те, що підприємство готове до інтеграції на міжнародний ринок та має плани розвитку своєї діяльності.

Розглянуті методики з адаптації МСФЗ (IAS 41) "Сільське господарство" до вітчизняних умов вимагають проведення значного обсягу робіт, що тягне у себе додаткові витрати: ведення бухгалтерського обліку; підготовку та навчання персоналу; консультаційні послуги, пов'язані із складанням звітності, автоматизацію обробки інформації. Позитивними аспектами застосування МСФЗ (IAS 41) "Сільське господарство" на підприємстві є: прозорість інформації; підвищення конкурентоспроможності підприємства міжнародному ринку капіталу; застосування отриманої інформації для оптимізації управління.

The formation of the agricultural sector of Ukraine is possible with significant financial investments in development, as agricultural production is associated with certain risks. Ukraine's accession to the WTO, the process of integration of domestic agricultural business into the world economy indicate the current direction of development of accounting information of agricultural enterprises in accordance with International Financial Reporting Standards (IFRS). Additional financial resources are needed to strengthen the position of Ukrainian corporate farms in the world market and bring them to a new level. Attracting domestic and foreign investors will allow reporting prepared in accordance with the requirements of IFRS.

It is proved that during the preparation of financial statements by agricultural enterprises on the basis of IFRS it is necessary to take into account the specifics of agricultural production and methodological approaches to reporting. Agriculture requires special rules for calculating the cost, accounting for finished products, cost allocation, which are from other industries. IFRS offer a standard with universal accounting rules (IAS 41) "Agriculture", which clearly describes the range of issues it regulates.

In the process of transformation of domestic accounting to international standards, two main problems have been identified, which are insufficiently studied: the assessment of assets in financial reporting and the personnel problem faced by domestic agricultural enterprises. To solve these problems, the following tasks were set: 1) to identify differences between domestic regulations and IFRS; 2) consider methodological aspects of adaptation to domestic conditions of international financial reporting standards of IFRS (IAS 41) "Agriculture".

The process of implementing IFRS in the accounting system is extremely important when making a strategic decision of agribusiness entities to enter international commodity markets and capital markets, as well as attract foreign investors. In addition, it is important to inform foreign owners about the financial condition of the business. Moreover, IFRS are used to consolidate the financial results of subsidiaries in agro-industrial holdings. The introduction of IFRS is a signal to external users that the company is ready for integration into the international market and has plans to develop its activities.

The considered methods of adaptation of IFRS (IAS 41) "Agriculture" to domestic conditions require a significant amount of work, which entails additional costs: accounting; staff training and education; consulting services related to reporting, automation of information processing. The positive aspects of the application of IFRS (IAS 41) "Agriculture" in the enterprise are: transparency of information; increasing the competitiveness of the enterprise in the international capital market; application of the received information for management optimization.

Ключові слова: сільськогосподарські підприємства, міжнародні стандарти фінансової звітності, інформація, облік, управління.

Key words: agricultural enterprises, international financial reporting standards, information, accounting, management.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Розвиток аграрного сектору України можливий лише за умови значних фінансових вкладень в модернізацію матеріально-технічної бази суб'єктів господарювання в сфері агробізнесу, оскільки сільськогосподарське виробництво пов'язані з певними ризиками. Приєднання України до СОТ, процес інтеграції вітчизняного аграрного бізнесу у світові економічні відносини стимулюють до посилення процесу формування облікової інформації сільськогосподарських підприємств відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ). З метою підвищення рівня конкурентоздатності господарств корпоративного сектору аграрної економіки на світовому ринку агропродовольства необхідне залучення фінансові ресурси, в тому числі і іноземних.

Нині незначна кількість сільськогосподарських підприємств відчувають необхідність здійснення бухгалтерського обліку та надання звітних форм, заповнених відповідно до вимог систем обліку не тільки П(С)БО, а й МСФЗ. Вітчизняні господарства корпоративного сек-

тору аграрної економіки, які здійснюють міжнародну діяльність або бажають розширити наявну діяльність у міжнародних масштабах, завдяки залученню фінансових інвестицій з боку зарубіжних країн, доведеться зіткнутися з такою проблемою, як ведення паралельної бухгалтерії з П(С)БО та МСФЗ, що, у свою чергу, досить трудомісткий і витратний процес. Різкі, спонтанні та необдумані спроби реформування вітчизняної системи бухгалтерського обліку відповідно до стандартів міжнародної системи бухгалтерської звітності вимагають високого професіоналізму та правильного підходу працівників бухгалтерії.

Саме дана обставина сприяє процесу трансформації формування фінансової звітності з урахуванням вимог міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ).

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблеми обліку господарств корпоративного сектору аграрної економіки досліджували такі вчені, як: С.Ф. Голов, В.М. Жук, Г.Г. Кірейцев, О.О. Канцуров,

В.Б. Моссаковський, М.Ф. Огійчук, Л.К. Сук та інші. Проте, швидкоплинні процеси в зміні зовнішнього середовища їх функціонування та процеси глобалізації в світовий простір вимагає оцінки процесу адаптації вітчизняного обліку сільськогосподарських підприємств до міжнародних стандартів фінансової звітності.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

На основі узагальнення досліджень науковців запропонувати методику адаптації вітчизняного обліку сільськогосподарських підприємств до міжнародних стандартів фінансової звітності.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

При формуванні господарствами корпоративного сектору аграрної економіки фінансової звітності на основі МСФЗ необхідно враховувати специфіку сільськогосподарського виробництва та методичні підходи до формування звітності. У сільському господарстві на відміну від галузей промисловості функціонують специфічні методичні підходи визначення та розрахунку собівартості, обліку готової продукції, розподілу загальногосподарських та загально виробничих витрати. В практиці формування облікової інформації суб'єктів господарювання провідних країн світу використовуються міжнародний стандарт фінансової звітності з універсальними обліковими правилами (IAS 41) "Сільське господарство", де чітко окреслено коло питань, які він регулює. Також Стандарт встановлює порядок обліку, подання фінансової звітності та розкриття інформації про сільськогосподарську діяльність у частині, що не розглядається іншими Міжнародними стандартами фінансової звітності. МСФЗ (IAS 41) "Сільське господарство" включає особливості, які не розглядаються в національними стандартами (положеннями) бухгалтерського обліку, стосуються визначення сільськогосподарської діяльності, відображення даних обліку біологічних активів у фінансовій звітності.

Вітчизняним сільськогосподарським підприємствам, які планують складати фінансову звітність, у тому числі відповідно до МСФЗ, слід врахувати специфіку галузі:

1) визначальний чинник виробництва — земля, яка на відміну від інших факторів виробництва не створюється людиною, а також не підлягає амортизації, але в більшості випадків є об'єктом оренди;

2) складна структура галузі та наявність ринкового взаємозв'язку між її складовими (рослинництво, тваринництво і т.п.);

3) значна тривалість виробничого процесу та чіткий, послідовний розподіл його стадій у часі, внаслідок чого виникає нерівномірність у формуванні виручки, що веде в певних випадках до тимчасової неплатоспроможності суб'єктів господарювання та зростання потреби у запозиченнях;

4) обмежені можливості сільськогосподарських підприємств швидко реагувати на зміни внутрішнього та зовнішнього середовища функціонування та диверсифікувати виробничо-господарську діяльність;

5) сезонність виробництва та його залежність від кліматичних чинників, що впливають на собівартість продукції, обсяг обліково-бухгалтерських операцій та фінансові результати підприємства;

6) різноманітність організаційно-правових форм сільськогосподарських підприємств, що відрізняються за масштабом своєї діяльності, джерелами та структурою активів і капіталу, кредитними та податковими можливостями, взаємовідносинами з бюджетом, порядку розподілу прибутку, що створює необхідність індивідуального підходу до їх бухгалтерського обліку;

7) потреба у використанні спеціальної сільськогосподарської техніки, що вимагає особливої уваги до розрахунку амортизації та залучення запозичених фінансових ресурсів [1].

Визнання вченими та практиками специфіки бухгалтерського обліку у сфері сільського господарства (обліку активів підприємств, обчислення собівартості продукції, розподілу витрат) вимагало створення Міжнародного стандарту фінансової звітності (IAS) 41 "Сільське господарство" на додаток до інших загальних стандартів МСФЗ. Його положення пов'язані зі стандартами МСФЗ IAS 2 "Запаси", IFRS 13 "Оцінка за справедливою вартістю", IFRS 16 "Оренда", IAS 16 "Основні засоби", IAS 20 "Облік державних субсидій та розкриття інформації про державну допомогу", IAS 36 "Знецінення активів", IAS 38 "Нематеріальні активи" [2]. Стандарт IAS 41 служить для обліку біологічних активів (тварин та рослин, за винятком плодоносних рослин, та сільськогосподарської продукції в момент її збору, а ліку обсягів державної підтримки, що належать до даних активів, та є обов'язковим до вивчення при впровадженні звітності відповідно до МСФЗ. Одним із першочергових завдань є вирішення питання, яке пов'язане з визначенням сільськогосподарської діяльності, біологічних активів, їх класифікації та розрахунку їхньої справедливої вартості. У МСФЗ рекомендується підприємствам розподіляти біологічні активи на споживані та плодоносні, на зрілі та незрілі — при використанні для оцінки та розподілу майбутніх грошових потоків у часі, при отриманні нових активів чи сільськогосподарської продукції. Необхідно зазначити, що IAS 41 не застосовується по відношенні земель сільськогосподарського призначення (IAS 16 "Основні засоби" або IAS 40 "Інвестиційне майно"), нематеріальних активів (IAS 38 "Нематеріальні активи"), що належать до сільськогосподарської діяльності, плодоносних рослин (IAS 16 "Основні засоби") та пов'язана з ними фінансові ресурси у вигляді державної підтримки (IAS 20 "Облік державних субсидій та розкриття інформації про державну допомогу"), але застосовується до сільськогосподарської продукції, отриманої від плодоносних багаторічних насаджень. Найбільш складні для бухгалтерів є оцінка справедливої вартості біологічного активу за вирахуванням витрат на його продаж та оцінка майбутніх економічних вигод за якісної та кількісної змінами його фізичних властивостей внаслідок зростання, відтворення або збирання. Оцінка справедливої вартості біологічних активів у рамках бухгалтерського обліку має бути переглянута на кожну звітну дату [3]. Можливість надійної оцінки справедливої чи первісної вартості біологічного активу чи сільськогосподарської продукції є обов'язковою умовою для його визнання підприємством. Оцінка справедливої вартості вимагає від фахівців суб'єкта господарювання роботи з визначення основного чи найвигіднішого ринку для біологічних активів та відповідних методів його оцінки. Крім того, в сільськогосподарських підприємствах, які виступають орендарями земельних ділянок (паїв) сільськогосподарського призначення та лізингодержувачами спеціальної техніки, особлива увага при обліку має бути приділена IFRS 16 "Оренда" та нарахуванню відповідно амортизації, адже зміни в обліку оренди можуть призвести до змін у структурі балансу та фінансових результатах фінансового господарської діяльності суб'єкта господарювання. Необхідно зазначити, що формування фінансової звітності буде пов'язане з дисконтуванням та внесенням коригувань при зміні цін на сільськогосподарську продукцію в наслідок сезонного коливання попиту та пропозиції на внутрішньому та зовнішньому ринках агропродовольства. Внаслідок цього виникають складності ведення фінансового обліку по МСФЗ, що вимагає від суб'єктів господарювання залучення висококваліфікованих бухгалтерів, які мають досвід ведення фінансової звітності згідно з МСФЗ, або в підготовка та перепідготовка персоналу, оскільки від професійного судження обліковців залежать об'єктивність оцінки, достовірність і повнота відображення даних. Також сільськогосподарські підприємства [4].

Також суб'єкти господарювання в сфері агро бізнесу можуть отримувати консалтингові послуги з організації обліку та аудиторські послуги щодо формування фінансової звітності за МСФЗ.

Інша проблема, пов'язана з використанням іноземних облікових стандартів, полягає у відсутності уніфікації. З одного боку, гнучкість обліку відповідно до МСФЗ є перевагою проти НС(П)БО. З іншого боку, для сільськогосподарських підприємств, які лише планують запровадити складання фінансову звітність відповідно до МСФЗ, це створить труднощі, що проявляються: у відсутності орієнтирів в оформленні бухгалтерської звітності та необхідності урахування специфіки діяльності сільськогосподарського підприємства. Навіть у галузевому стандарті IAS 41 відсутні окремі пояснення та рекомендації, як реалізувати його принципи стосовно конкретної галузі сільського господарства. У свою чергу, специфічність складання звітності спричиняє для сільськогосподарських підприємств підвищення комерційних та управлінських витрат, особливо у початковий період запровадження системи міжнародного обліку.

Таким чином, наявність у суб'єкта господарювання бухгалтерської звітності відповідно до МСФЗ — це своєрідна ознака прозорості та якості фінансового (бухгалтерського) обліку для зацікавлених суб'єктів. Процес впровадження МСФЗ у систему обліку є виключно важливим при прийнятті стратегічного рішення сільськогосподарським підприємством про вихід на міжнародні товарні ринки та ринки капіталу, а також залучення іноземних інвесторів. Крім того, це важливо для інформування іноземних власників щодо фінансового стану бізнесу. Більше того, МСФЗ використовуються для консолідації фінансових результатів щодо дочірніх господарств корпоративного сектору аграрної економіки у висококонцентровані суб'єкти господарювання. Впровадження МСФЗ стає сигналом для зовнішніх користувачів про те, що підприємство готове до інтеграції на міжнародний ринок та має плани розвитку своєї діяльності. Водночас це процес трудомісткий та високовитратний, що потребує належного планування [6].

Розглянувши складності використання зарубіжної облікової практики в вітчизняному сільському господарстві, можна зробити висновок про те, що впроваджувати МСФЗ слід виключно тим сільськогосподарським підприємствам, які певнені у своїй можливості дозволити цей високозатратний процес та привабливості для інвесторів, як і готові продемонструвати свої конкурентні переваги для залучення інвестицій.

При складанні звітності у форматі МСФЗ сільськогосподарському підприємству доведеться пройти три основні етапи:

1. Створення інформаційної бази, яка потрібна на підготовку звітності.
2. Підготовка фінансової звітності для трансформації у МСФЗ.
3. Аудит звітності.

На першому етапі вивчають загальні вимоги до фінансової звітності у форматі МСФЗ з урахуванням економічної сутності активів та зобов'язань, доходів та витрат підприємства, виконують порівняльний аналіз МСФЗ та НС(П)БО, складають облікову політику щодо МСФЗ, виявляють розбіжності в оцінках, розглядають вимоги МСФЗ (ІАБ 41) "Сільське господарство". В основу даного стандарту закладені поняття, що раніше не застосовуються в вітчизняному законодавстві для обліку сільськогосподарської діяльності, це: активний ринок, біологічні активи; біологічна трансформація; сільськогосподарська продукція на момент її збирання, справедлива вартість та інші. Деякі поняття, що застосовуються РСБУ та поняття, наведені в МСФЗ (ІАБ 41), класифікуються однаково.

Необхідно зазначити, що у стандарті МСФЗ (ІАБ 41) використовується термін — активний ринок. У вітчиз-

няній практиці нині недостатньо активних ринків сільськогосподарської продукції та біологічних активів. Багато сільськогосподарських підприємств не є учасниками електронних торгів і не мають необхідних даних про ринкові ціни, тому оцінити сільськогосподарську продукцію за справедливою вартістю досить проблематично.

Проведений аналіз спеціалізованих форм звітності у сільському господарстві показав, що інформація, що міститься в них, є докладною і відображає специфіку сільськогосподарського виробництва. Проте первинні документи та форми бухгалтерської звітності не містять інформацію про справедливу вартість біологічних активів та зібраної сільськогосподарської продукції, що ускладнить процес подання підсумкових показників відповідно до вимог МСФЗ (ІАБ 41) "Сільське господарство".

У складі та змісті інших форм звітності можна відзначити ряд недоліків: не відображені дані про кваліфікацію співробітників, не всі можливі форми оплати праці, відсутня інформація про якість виробленої продукції. У зв'язку з цим, пропонується розробити методичні вказівки в системі рахунків бухгалтерського обліку щодо відображення біологічних активів та готової продукції, внести до документів первинного обліку інформацію, яка відображає якісну характеристику продукції, що випускається: "Екологічно чиста продукція", "Генетично модифікована продукція".

Момент збору є основною відмінною ознакою обліку сільськогосподарської продукції. Так, поле, засіяне пшеницею, — це біологічний актив, а врожай зібраного з нього зерна — це сільськогосподарська продукція. Поняття та порядок визнання готової продукції як виробничих запасів на сільськогосподарських підприємствах ведеться відповідно до П(С)БО 9 "Запаси". У МСФЗ (IAS 41) процес переробки продукції після її збору (зерно після очищення та сушіння, переробка молока в сир, м'яса у ковбасні вироби, винограду у вино тощо) не розглядається.

Відмінною особливістю сільськогосподарського виробництва є наявність незавершене виробництво. У рослинництві його оцінка з Н(С)БО та МСФЗ має суттєві відмінності. У вітчизняній практиці незавершене виробництво відображається, як витрат звітного періоду, а міжнародними вимогами витрати під урожай наступного року (наприклад посів озимих культур) визначаються як біологічні активи. Щоб адаптувати важливі аспекти МСФЗ (IAS 41) щодо обліку біологічних активів до національних особливостей, необхідно удосконалювати існуючу систему регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Виробнича діяльність у сільському господарстві схильна до різних ризиків, пов'язаних із захворюваннями рослин і тварин, несприятливими кліматичними умовами [7]. Якщо відбудеться масштабна подія (спалах небезпечного захворювання, сильна посуха, тощо), яка вплине на результати діяльності підприємства за період, то величина статей доходів і витрат покладеться на опис згідно з МСФЗ (IAS)8 "Облікова політика, зміни бухгалтерських оцінок та помилки".

На етапі збору інформації важливо розглянути раціональні підходи до впровадження МСФЗ: перспективний та ретроспективний. Основною перспективного підходу є планування та складання фінансової звітності з МСФЗ у режимі реального часу або за майбутні періоди. Ця звітність повинна містити повну інформацію мінімум за один попередній звітний період. Облікова політика підприємства повинна відповідати МСФЗ, які діятимуть для фінансової звітності в цей період [8]. Ретроспективний підхід ґрунтується на складанні звітності за минулі періоди. Перевагою цього підходу є визначеність і передбачуваність у формуванні облікової політики, зокрема, відображення операції, які вже відбули-

ся в системі реєстрів бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

На наступному етапі необхідно вирішити питання: хто формуватиме звітність з МСФЗ (зовнішній аудитор, консультант або спеціальний відділ з МСФЗ на підприємстві); вибрати формат компонентів звітності; підготувати робочі документи. Трансформація бухгалтерської (фінансової) звітності, підготовленої за правилами вітчизняної системи бухгалтерського обліку, передбачає коригування даних відповідно до МСФЗ. Проведені дослідження показали, що немає єдиного алгоритму трансформації. Фахівець, який формує звітність, має право самостійно визначати методику та етапи трансформації стосовно конкретного підприємства. В обліковій практиці можна розглянути кілька методів отримання фінансової звітності МСФЗ. Науковці пропонують методи: паралельного обліку та трансформації звітності, складеної за національними стандартами обліку, які вважаються класичними методами формування звітності. Метод паралельного обліку є найбільш трудомістким, але підвищує рівень достовірності звітності, що формується, дає можливість досліджувати аналітичний облік будь-якого рівня, що має важливе значення при підготовці звітності. При використанні методу паралельного обліку кожна операція одночасно відображається в облікових регістрах Н(С)БО та МСФЗ. Метод трансформації звітності вважається найменш трудомістким, оскільки легко переводить інформацію, складену по Н(С)БО у формат МСФЗ, шляхом коригування певних рахунків. При цьому процес документообігу залишається практично без змін. Існує модифікований метод, який передбачає періодично транслювати дані, сформовані за вітчизняними обліковими стандартами, вести паралельний облік за найбільш трудомісткими ділянками. Особливість цього методу у тому, що первинним залишається облік по Н(С)БО. Протягом звітних періодів облікові дані відображаються в регістрах обліку по Н(С)БО. Наприкінці звітного періоду проведення з вітчизняних регістрів переводять у проводки відповідно до МСФЗ, і лише потім виконують регламентні операції із закриття рахунків, формування фінансових результатів та підсумкової фінансової звітності. При цьому відображати в обліку необхідно всі операції, що впливають на економічний стан підприємства, незалежно від наявності та оформлення документів, що підтверджують.

ВИСНОВКИ

Отже, застосування МСФЗ (IAS 41) "Сільське господарство" в аграрному секторі економіки України можливе при забезпеченні законодавчої підтримки нової системи на державному рівні, розробці докладних методичних рекомендацій щодо трансформації Н(С)БО у МСФЗ. Вирішення проблеми зближення національних стандартів бухгалтерської звітності та МСФЗ, використання понятійного апарату МСФЗ (IAS 41) "Сільське господарство" у бухгалтерському (фінансового), управлінському обліку, аналізі та аудиті залежить від того, наскільки успішно буде протікати процес подолання термінологічних відмінностей між двома системами облікових стандартів.

Розглянуті методики з адаптації МСФЗ (IAS 41) "Сільське господарство" до вітчизняних умов вимагають проведення значного обсягу робіт, що тягне у себе додаткові витрати: ведення бухгалтерського обліку; підготовку та навчання персоналу; консультаційні послуги, пов'язані із складанням звітності, автоматизацію обробки інформації. Позитивними аспектами застосування розробленого нормативного акта МСФЗ (IAS 41) "Сільське господарство" на підприємстві є: прозорість інформації; підвищення конкурентоспроможності підприємства міжнародному ринку капіталу; застосування отриманої інформації для оптимізації управління.

Література:

1. Василішин С. І. Організаційні засади обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки аграрних підприємств. Причорноморські економічні студії. 2020. Вип. 55(2). С. 87—92.
2. Людвенко Д. В. Облік галузі тваринництва крізь призму інституціональної теорії бухгалтерського обліку. Підприємництво та інновації. 2020. Вип. 11 (2). С. 118—123.
3. Царук В. Ю. Бухгалтерський облік у системі стратегічного управління аграрним підприємством. Економічний аналіз. 2017. Т. 27, № 1. С. 280—285.
4. Василішин С. І. Специфіка функціонування аграрних підприємств та її вплив на методологію бухгалтерського обліку: безпековий аспект. Причорноморські економічні студії. 2019. Вип. 46 (2). С. 101—105.
5. Козаченко А. Ю., Чудак Л. А. Методичні підходи до обліку витрат і калькулювання собівартості продукції аграрних підприємств. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2019. № 7. С. 133—140.
6. Zhuk V., Zamula I., Liudvenko D., Popko Y. Development of non-financial reporting of agricultural enterprises of Ukraine. Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal. Vol. 6, № 4, 2020. P. 76—89.
7. Гевчук А. В. Облік розрахункових операцій на підприємствах АПК в умовах невизначеності економіки. Монографія. Вінниця: ТОВ "Твори", 2020. 404 с.
8. Панадій О. П. Стандартизація обліку витрат виробництва за вітчизняними і зарубіжними правилами та її вплив на окреслення меж управлінського обліку. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2014. Випуск 9-1. Частина 2. С. 200—203.

References:

1. Vasylishyn, S.I. (2020), "Organizational principles of accounting and analytical provision of economic security of agrarian enterprises", *Prychornomors'ki ekonomichni studii*, vol. 55 (2), pp. 87—92.
2. Liudvenko, D.V. (2020), "Accounting for the livestock industry through the prism of institutional accounting theory", *Pidpriemnytstvo ta innovatsii*, vol. 11 (2), pp. 118—123.
3. Tsaruk, V.Yu. (2017), "Accounting in the system of strategic management of an agricultural enterprise", *Ekonomichnyj analiz*, vol. 27, no. 1, pp. 280—285.
4. Vasylishyn, S.I. (2019), "The specificity of the functioning of agricultural enterprises and its influence on the accounting methodology: security aspect", *Prychornomors'ki ekonomichni studii*, vol. 46 (2), pp. 101—105.
5. Kozachenko, A.Yu. and Chudak, L.A. (2019), "Methodical approaches to cost accounting and calculating the cost of production of agricultural enterprises", *Ekonomika. Finansy. Menedzhment: aktual'ni pytannia nauky i praktyky*, vol. 7, pp. 133—140.
6. Zhuk, V., Zamula, I., Liudvenko, D. and Popko, Y. (2020), "Development of non-financial reporting of agricultural enterprises of Ukraine", *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*, Vol. 6, no. 4, pp. 76—89.
7. Hevchuk, A.V. (2020), *Oblik rozrakhunkovykh operatsiy na pidpriemstvakh APK v umovakh nevyznachenosti ekonomiky [Accounting of settlement transactions at agro-industrial complex enterprises in conditions of economic uncertainty]*, TOV "Tvory", Vinnytsia, Ukraine.
8. Panadij, O.P. (2014), "Standardization of production cost accounting according to domestic and foreign rules and its influence on the delineation of management accounting boundaries", *Naukovyj visnyk Khersons'koho derzhavnoho universytetu*, vol. 9-1, no. 2, pp. 200—203.

Стаття надійшла до редакції 28.07.2022 р.